

Standpunt inzake de gaswinning in Groningen van de Groninger Bodem Beweging

Ter informatie van de formateur van de coalitie

21 maart 2017

Ondergetekenden hoeven geen van de Kamerfracties te overtuigen van de ernst van de situatie in Groningen in verband met de gevolgen van de gaswinning. Dit is genoegzaam bekend. Niettemin willen we de formateur van de nieuwe coalitie op twee punten wijzen. In de voortgang van het versterkingsprogramma heeft zich een duivels dilemma geopenbaard: door de risico's die de gaswinning met zich meebrengt zullen ca 22.000 huizen in de kern van het aardbevingsgebied versterkt moeten worden. Dit heeft tot gevolg dat dorpen ontwricht raken en dat er vele huizen moeten verdwijnen doordat de kosten van het versterken te hoog zijn. *Niet* versterken betekent echter, gegeven de kans op een desastreuze zwaardere aardbeving, dat veel mensen hier de komende jaren niet veilig kunnen wonen.

Uit het onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen blijkt dat de problemen rond de gaswinning de gezondheid van mensen met meervoudige schade steeds verder aantast.¹ Dit betreft duizenden bewoners. Er is geen enkel perspectief dat deze aantasting ophoudt. Integendeel, alle deskundigen zijn het er over eens dat, zolang er gas wordt gewonnen, de bevingen zullen blijven en dus schade op schade zullen veroorzaken. Het KNMI bevestigde onlangs dat de kans op zwaardere bevingen blijft.²

De ernst van de situatie werd onlangs onderstreept door de Rechtbank Assen op 1 maart jl. We citeren:³

4.4.6

De rechtbank is met eisers van oordeel dat het recht op eerbiediging van de integriteit van hun persoon, de veiligheid van hun woning en hun persoonlijke levenssfeer belangrijke fundamentele rechten zijn. De inbreuk die daarop door NAM wordt gemaakt is in veel gevallen ook ernstig, want in een groot deel van het Groningenveld worden inwoners gedurende langere tijd geconfronteerd met aardbevingen en/of de dreiging van (zwaardere) aardbevingen, die hun lijf en goederen kunnen schaden. Dit gaat verder dan een enkele aantasting van het milieu als zodanig. Uit de diverse onderzoeken die zijn overgelegd en de maatregelen die door NAM en de Staat worden getroffen blijkt dat de aardbevingen bij veel inwoners ten koste gaan van hun welzijn, hun levensvreugde en hun toekomstplannen. Mensen vrezen voor hun eigen veiligheid en die van hun dierbaren, hebben financiële zorgen omdat zij zich gevangen voelen in een woning die minder waard wordt en onverkoopbaar is, hebben spanning en frustraties over de schades die ontstaan en over de financiële

¹ http://www.rug.nl/news/2017/02/aardbevingen_tasten_gezondheid_verder_aan

² <http://www.rtvnoord.nl/nieuws/167464/KNMI-Dreiging-zwaardere-aardbevingen-blijft>

³ <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Noord-Nederland/Nieuws/Paginas/NAM-aansprakelijk-immateriele-schade-inwoners-Groningenveld.aspx>

afwikkeling en het herstel daarvan en hebben in algemene zin verdriet om wat zij kwijt zijn geraakt. (...) Bovendien gaat het in de onderhavige zaak om een veel langere periode die tot op de dag van vandaag voortduurt en voor onbepaalde tijd blijft voortduren. De Afdeling [*de Raad van State, red.*] heeft in haar uitspraak van 18 november 2015 geoordeeld dat de aard en de schaal van de met de gaswinning gepaard gaande gevolgen zodanig zijn, dat de in de artikelen 2 en 8 EVRM genoemde grondrechten (te weten het recht op bescherming van leven en het recht op eerbiediging van privé leven, familie- en gezinsleven en woning) van toepassing zijn.

4.4.7.

Gelet op al het voorgaande is de rechtbank van oordeel dat voor het deel van Groningenveld waar regelmatig aardbevingen worden gevoeld en schade wordt geleden, gesproken kan worden van een situatie waarin door NAM een ernstige inbreuk wordt gemaakt op een fundamenteel persoonlijkheidsrecht, welke inbreuk ook zonder dat sprake is van geestelijk letsel, bij degenen die daardoor persoonlijk gevoelens van angst, zorg en psychisch onbehagen ervaren, leidt tot aantasting in de persoon op andere wijze als bedoeld in artikel 6:106 lid 1 b BW.

De druk op de NAM zich uit het schadeafhandelingsproces terug te trekken neemt toe. Momenteel wordt gewerkt aan een versterking van de rol van de Nationaal Coördinator Groningen in deze.

Op 15 februari 2017 is een motie in de Tweede Kamer aangenomen over de gaswinning in Groningen die Kamerbreed is ondersteund.⁴ De ambities die hierin zijn opgenomen, sluiten op een aantal punten aan bij de oproep vanuit de provincie die op 15 februari door de CvK dhr Paas is overhandigd aan de Tweede Kamer en die ondertekend is door een groot aantal maatschappelijke en bestuurlijke organisaties.⁵ Zie ook bijlage II.

De ondertekenaars vinden dat de nieuwe coalitiegenoten zich beide documenten terdege ter harte moeten nemen.

Het bovenstaande overwegende, vinden de ondertekenaars dat de komende regeringsverklaring een gaswinningparagraaf zou moeten bevatten, die de volgende punten zou moeten bevatten:

- Binnen 12 jaar wordt de gaswinning naar 0 (nul) teruggebracht. Hiervoor wordt een concreet plan ontwikkeld met streefdata. Op basis van dit plan worden gerichte maatregelen genomen voor het aanpassen van de gasapparatuur, wordt ingezet op andere energiebronnen en wordt met het buitenland onderhandeld over aanpassing van de leveringscontracten. Een dergelijk plan geeft de toekomst van Groningen weer perspectief.
Zouden de bevingen onverhoopt zwaarder en frequenter worden, dan wordt ingezet op een versnelde afbouw van de gaswinning.
- In het kader van de afbouw van de afhankelijkheid van de gaswinning investeert de overheid versneld in een energietransitie.

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2016–2017, 32 849, nr. 110 I. Zie bijlage I.

⁵ https://www.provinciegroningen.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/_nieuws/toon/Item/groningen-doet-in-den-haag-oproep-aan-lijsttrekkers-over-gaswinning/

- Aan het eind van de komende kabinetsperiode - na 4 jaar - bedraagt de gasproductie maximaal 12 miljard kuub per jaar.
- De NAM wordt daadwerkelijk uit het proces van schadeafhandeling gehaald; NAM heeft geen enkele inhoudelijke bemoeienis met de besluiten in het schadeafhandelingsproces.
- Er komt een generieke uitkoopregeling voor woningbezitters in het aardbevingsgebied.
- Woningen waarvan de versterkingskosten hoger zijn dan de marktwaarde worden niet zonder meer gesloopt, met name niet als het pand historische betekenis heeft of als sloop een (beschermde) dorpsgezicht aantast. In die gevallen mogen kosten in principe niet dwingend tot sloop leiden.
- Bij sloop vanwege mijnbouwschade of versterking krijgt de eigenaar minimaal de herbouwwaarde vergoed.

Bijlage I

MOTIE VAN HET LID JAN VOS C.S.

Voorgesteld 15 februari 2017
De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende:

- dat Groningen een dringend appel heeft gedaan op de landelijke politiek om de positie van de door gaswinning getroffen Groningers te verbeteren;
- dat de aardgaswinning in Groningen catastrofale gevolgen heeft gehad;
- dat de vaststelling en afhandeling van de mijnbouwschade door de NAM vaak slecht is verlopen, waardoor gedupeerden tot eindeloos en machteloos afwachten werden veroordeeld;

spreekt uit:

- dat de gaswinning verder teruggebracht moet worden;
- dat de NAM uit het proces van schadeafhandeling moet worden gehaald, onverkort de wettelijke aansprakelijkheid van de NAM conform de Mijnbouwwet;
- dat er een uitkoopregeling moet komen voor iedereen die het gebied wil verlaten;
- dat alles in het werk moet worden gesteld om het vertrouwen van de Groningers terug te winnen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Jan Vos
Bosman
Klever
Smaling
Agnes Mulder
Van Veldhoven
Bruins
Van Tongeren
Dijkgraaf
Klein
Krol
Ouweland

Bijlage II

Nu eenheid over gaswinning in Groningen

Wij hebben naar aanleiding van het lijsttrekkersdebat in Groningen een DRINGEND VERZOEK aan alle fracties in de Tweede Kamer.

Vorige week, 8 februari 2017, vond in de Statenzaal in Groningen het eerste lijsttrekkersdebat plaats. Ons viel op dat de lijsttrekkers het over opvallend veel zaken in het gaswinningsdossier eens zijn. Dat is mooi.

Wij dringen er bij u op aan om over die zaken al voor de verkiezingen afspraken te maken.

En daarmee het ontwrichtende aardgasdossier zoveel mogelijk te depolitiseren. Natuurlijk bestaan er nog steeds verschillen van mening. Maar als de nationale politiek zo snel mogelijk een akkoord sluit over de kern van de aanpak in Groningen, kunnen we aan de slag. Dan weten we in Groningen waar we aan toe zijn.

De consensus onder de partijen bestaat volgens ons uit de volgende onderdelen:

1. Er moet een eind komen aan het 'gehakketak'. De problemen rond gaswinning moeten zo snel mogelijk worden opgelost. Bewoners krijgen reële keuzes met toekomstperspectief voorgelegd. Dat is wezenlijk voor het herstel van vertrouwen in Groningen.

2. Niet het geld, maar veiligheid en schadepreventie voor Groningers staat voorop. Die kan niet worden gegarandeerd bij het huidige winningsniveau. Daarom willen wij een verantwoord afbouwplan gaswinning ingaande in 2018, zodat de regio, en ook alle afnemers van Gronings gas, weten waartoe ze zich moeten verhouden.

3. Schade & Versterking van woningen

De (administratieve) belasting voor bewoners bij schadeafhandeling en versterking wordt optimaal verlaagd. Lopende schadegevallen worden met voorrang afgedaan, nieuwe schadeafhandeling en versterking worden onafhankelijk georganiseerd. Bij versterken worden koppelkansen zoals toekomstbestendige dorpen, levensloopbestendig wonen, zorg en leefbaarheid maximaal meegenomen.

NAM speelt geen rol meer bij de inhoudelijke afwegingen.

4. Nederland moet snel investeren in de energietransitie, en daarbij de kansen benutten die Groningen daarvoor te bieden heeft zodat Groningen koploper wordt.

Toelichting:

Groningers hebben massaal geluisterd naar de lijsttrekkers in het debat van 8 februari. Dat debat kwam op de dag na een indrukwekkende fakkeloptocht waaraan duizenden mensen deelnamen. Wij herkenden ons in het voornemen van de lijsttrekkers om de gaswinning te depolitiseren, om zo de problematiek sneller aan te kunnen pakken. En wij stelden tevreden vast dat de lijsttrekkers het over een aantal belangrijke zaken nu al eens zijn. Ook de minister-president heeft op 9 februari laten weten dat het gasdossier "een nationale zaak" is.

Het herstel van vertrouwen is gebaat bij duidelijkheid en concrete resultaten.

Wij roepen de lijsttrekkers van alle politieke fracties in de Tweede Kamer op, nog voor de verkiezingen van 15 maart, het bovenstaande te onderschrijven en te bewerkstelligen dat dit onderdeel wordt in het komende regeerakkoord:

De Groninger Bodem Beweging, Milieudefensie, gemeenten Loppersum, Eemsmond, Slochteren, Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde, Delfzijl, Groningen, Bedum, Winsum, Appingedam, Ten Boer, De Marne, College van Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, VNO-NCW/MKB Noord, Natuur en Milieufederatie, FNV, LTO-Noord, Platform Kerk & Aardbeving, Libau en Groninger Dorpen.